

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

**E-posredovano sporazumevanje v slovenščini
od poimenovanj do jezikovne rabe
in prihodnosti**

Mojca Nidorfer Šiškovič

50. seminar slovenskega jezika, literature in kulture

CENTER ZA SLOVENŠČINO
KOT DRUGI/TUJI JEZIK

E-posredovano sporazumevanje

- Elektronska revolucija (Crystal 2001)
- Spremembe:
 - nove vrste sodelovanja, nove poti (so)ustvarjanja pomena
 - spreminjanje jezikovne rabe

Slovenski knjižni jezik

- Standardizacija:
 - pisnega
 - govornenega jezika
 - elektronsko posredovanega sporazumevanja

Jezikovna raba e-posredovanega sporazumevanja

- Poimenovanja
- E-pošta
- Kratka sporočila

Poimenovanja

World Wide Web – mreža širom po svetu (Življenje in tehnika 1994)

splet

Gigafida: **62.756 konkordanc**

- raba raste: 58 (1995), 9.908 (2010)

SSKJ: 1. kar je spleteno; 2. skupek, celota med seboj povezanih stvari

SNB: 1. svetovni sistem medijskih vsebin; 2. internet

svetovni splet, tudi: splet okoliščin, tržni splet

internet

Gigafida: **114.308 konkordanc**

- 8 (1995); 12.300 (2010)

SSKJ: - ; SNB: 1. svetovno računalniško omrežje; 2. svetovni sistem medijskih vsebin

Gigafida

spletni
229.613

internetni
38.990

internetski: 862

Pridevniška raba

internetni

- Gigafida: **38.990** zadetkov
 - *internetna povezava, internetna stran, internetna telefonija, internetni forum*
- SSKJ: –
- SNB: internetni, internetski

spletni

- Gigafida: **229.613** zadetkov
 - veliko stalnih besednih zvez: *spletna stran, spletna trgovina, spletna povezava, spletno oglaševanje ...*
- SSKJ: –
- SNB: 1. ki je v zvezi s spletom

mreža (Gigafida 120.184, računalniška mreža 725)
SSKJ:1. izdelek iz prekrižanih niti, vrvi, žice, med katerimi so okenca, luknjice

- ang. net = mreža
- netspeak = *mrežna govorica*
- netbook = *mrežna knjiga (Gigafida 1996); mini prenosnik*
- netbook = *e-knjiga (Gigafida 2005-)*

mrežni

- Gigafida: 5.698 zadetkov
- 16 (1993): *mrežna kartica (14), mrežna povezava (2)*
- *mrežni tiskalnik, mrežna pečenka, mrežna postelja, mrežni marketing, mrežni diagram*

Gigafida: *medmrežje (5456 kon.), medomrežje (147 kon.)*

mrežna knjiga (Življenje in tehnika 1996)

- „Prodaja elektronskih enciklopedij je že presegla prodajo tiskanih. Ta premoč se bo še povečala s pojavom "mrežnih knjig" (angl. netbooks), ki bodo omogočale neposredne brezžične povezave s knjižnicami. Tako bo bralec lahko bral kar koli in kjer koli. Vendar pa mrežne knjige ne bodo dosegle tiste prave priljubljenosti klasičnih knjig, dokler ne bo dosežen bistven napredek v zaslonski tehnologiji. Branje z zaslona je zaradi tresenja slike, odsevov in drugih težav približno za 20–30 % počasnejše (in precej bolj neudobno) od branja tiskane knjige.“

- spletni iskalnik (1565 kon.)
 - **iskalnik** (21.173 kon.) – iščemo
 - brkljalnik (546 kon.) – brkljamo
 - brskalnik (13.988 kon.) – brskamo
- srfamo (258), surfamo (657)

Jezikovna raba kot del interaktivnosti in družbenih razmerij

- **E-posrednik:**

programi:

e-pošta, sms, forum,
Facebook, Twitter ...

- interaktivnost
- sinhrono/asinhrono sporazumevanje
- dialoški diskurz (vprašanja, neposrednost)

vpliv tehnologije:

- obrazci
- zgradba besedil
- sporazumevalni vzorci

večkodnost

Elektronska pošta

- najpogosteje uporabljana e-posredovana komunikacija (183 milijard sporočil dnevno)

Raziskava (N = 300 e-sporočil, 43 verig)

- dvofunkcijskost:
 - enosmerna
 - dvosmerna; veriga sporočil
- razmerja med udeleženci:
 1. prvič vzpostavljen odnos
 2. vzpostavljen, vendar ne ustaljen odnos
 3. ustaljen odnos

(naslavljanje, vikanje, dolžina sporočil, skupni referenčni podatki)

Jezikovna raba

Tvorci so:

- ustvarili nov zapis, npr. zapisali besede skupaj, npr. *ane*
- zapisali so tujejezično besedo in/ali govorjeno različico, npr. *dej, na netu, mal gužve, fajn, TNX, point*
- niso uporabili strešic nad šumniki: *A se ti to zdi prevec »prodajno« potem za članek ali je ok?*
- zapisali so besedo s tipkarsko napako: *pospisan, dopoljnjuje, izzidemo, določine*
- redko uporabili emotikone, samo enkrat družabni govor

Kratka sporočila (sms)

Raziskava (N = 65)

- pogosto izražanje tona in čustvenosti z emotikonom :);
- izpusti:
 - črk: *pridte, drz se, bols, mal, hotla, tle, motit* (nedoločnik brez i), *zmanjkal, tm, sm, kr 'kar', k 'ko'/'ker', dobr jutr*;
 - stavčnih členov: povedkov, predmetov: *dam lahko naprej?*;
 - uvodnih pozdravov (končni pozdravi se večinoma ohranjajo)

- okrajšave in kratice: *lp, pon, tor, cet, lj, mb, izobr, lp, ju3, mi2*
- tujejezične besede: *ok, ful, cao, tnx*
- nestandardni zapisi besed (kot se izgovarjajo): *su* 'šel', *loh* 'lahko', *jz, js, jst* 'jaz', *hmau* 'kmalu',
- *prejsn* 'prejsnji', *u* 'v', *kok* 'koliko', *tut* 'tudi', *useen* 'vseeno', *zvedu* 'izvedel', *srecnga pa zdrauga*;
- zapis samo z malimi črkami, brez ločil:

jst sm se sele zdey zbudla tkoda sorry k se nism javla

Elspass (2002): takšen način pisanja ni nov, vzrok je drugje

Prihodnost

- Uporabniki se prilagajamo tehnologiji, smo vedno kompetentnejši.
- Toleranca do odstopanja od jezikovnega standarda se povečuje, netiketa.
- Več- v digitalnem diskurzu in pri članih digitalnih diskurzni skupnosti:
 - večpredstavnost
 - večdejavnost (branje, brskanje)
 - večinteraktivnost.